

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **M. K.**, bývajúceho v B., proti žalovaným: **1/ I. B.**, **2/ K. B.**, obom bývajúcim v B., **3/ Slovenskému pozemkovému fondu**, so sídlom v Bratislave, Búdková 36, **4/ Okresnému úradu Trenčín – katastrálny odbor**, so sídlom v Trenčíne, Piaristická 25, **5/ I. Š., starostovi obce K.**, K. 52, o **určenie neplatnosti právneho úkonu, odstránenie prekážok a iné**, vedenej na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 4 C 43/2009, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 28. marca 2013 sp. zn. 4 Co 406/2012, 4 NcC 670/2012, takto

r o z h o d o l :

1/ konanie o dovolaní proti výroku uznesenia Krajského súdu v Trenčíne z 28. marca 2013 sp. zn. 4 Co 406/2012, 4 NcC 670/2012, ktorým bolo rozhodnuté, že sudkyňa Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom JUDr. H. P. nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Okresnom súde Mesto nad Váhom pod sp. zn. 4 C 43/2009 **zastavuje**,

2/ dovolanie proti výroku uznesenia Krajského súdu v Trenčíne z 28. marca 2013 sp. zn. 4 Co 406/2012, 4 NcC 670/2012, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa v časti o zamietnutí návrhu na vrátenie súdnych poplatkov vo výške 796 € žalobcovi, **odmieta**.

Žalovaným náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „súd prvého stupňa“) uznesením z 2. novembra 2012 č.k. 4 C 43/2009-739 zamietol návrh žalobcu na vrátenie súdnych

poplatkov vo výške 2.288 €. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žaloba zo 16. marca 2009 obsahovala celkom 11 samostatných návrhov (petitov), za ktoré súd vyrubil žalobcovi súdne poplatky v celkovej výške 1.094, 50 € (11 x 99,50 €) podľa položky 1b Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, pričom časť súdneho poplatku vo výške 100 € žalobca zaplatil pri podaní žaloby a ostatných 994,50 € na výzvu súdu prvého stupňa. O ôsmich petitoch bolo rozhodnuté čiastočným (nie medzitýmnym) rozsudkom súdu prvého stupňa z 21. júla 2009 č.k. 4 C 43/2009-180 tak, že boli zamietnuté. Proti rozsudku podal žalobca odvolanie, za ktoré súd prvého stupňa vyrubil súdne poplatky v celkovej výške 796 € (8 x 99,50 €) podľa § 6 ods. 2 druhá veta zákona č. 71/1992 Zb., pričom časť súdneho poplatku vo výške 100 € žalobca zaplatil pri podaní odvolania a ostatných 696 € na základe uznesenia súdu prvého stupňa. Odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok potvrdil; proti jeho rozhodnutiu podal žalobca dovolanie, za ktoré súd prvého stupňa vyrubil súdne poplatky v celkovej výške 1.592 € (2 x 696 €) podľa § 6 ods. 2 tretia veta zákona č. 71/1992 Zb., pričom časť súdneho poplatku vo výške 100 € žalobca zaplatil pri podaní odvolania a ostatných 1.492 € na výzvu súdu prvého stupňa. Dovolanie žalobcu bolo dovolacím súdom odmietnuté, rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 19. decembra 2011. Nárok žalobcu na vrátenie súdnych poplatkov, založený na tvrdení o nesprávnosti rozhodnutí súdu prvého stupňa o vyrubení súdnych poplatkov (§ 11 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. v spojení s § 12 ods. 1 až 3 zákona č. 71/1992 Zb.), nemožno považovať za dôvodný, nakoľko uvedené rozhodnutia sú správne.

Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu uznesením z 28. marca 2013 sp. zn. 4 Co 406/2012, 4 NcC 670/2012 rozhodnutie súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí návrhu žalobcu na vrátenie súdnych poplatkov za odvolanie vo výške 796 € potvrdil (výrok II., § 219 ods. 1 O.s.p.), a vo výroku o zamietnutí návrhu žalobcu na vrátenie súdnych poplatkov za dovolanie zmenil tak, že žalobcovi vrátil súdny poplatok za dovolanie, krátený o 1 %, t.j., vo výške 1.576,08 € (výrok III., § 11 ods. 3, 4 zákona č. 71/1992 Zb.). Citovaným uznesením odvolací súd tiež rozhodol o námietke zaujatosti žalobcu voči zákonnej sudkyňi súdu prvého stupňa tak, že zákonnú sudkyňu z prejednávania a rozhodovania vecí nevylúčil (výrok I.), a nariadil opravu identifikačného čísla súdneho spisu na odvolaním napadnutom rozhodnutí (výrok IV.). V odôvodnení uznesenia sa vyjadril k viacerým námietkam žalobcu ohľadne postupu súdu prvého stupňa a nedostatkov jeho rozhodnutia, ktoré nepovažoval za dôvodné.

Proti potvrdzujúcemu výroku uznesenia odvolacieho súdu a výroku, ktorým odvolací súd rozhodol o námietke zaujatosti (výroky I. a II.), podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil porušením svojich procesných práv zaručených mu Ústavou Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2, čl. 142 ods. 3; ďalej len „ústava“), Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 6 ods. 1; ďalej len „dohovor“), Občianskym súdnym poriadkom (§ 14, § 16, § 118, § 123, § 156 ods. 1, § 158 ods. 1 a 2), zákonom č. 757/2004 Z.z. o súdoch (§ 3 ods. 2, 5, 7 a 8, § 51 ods. 1 a 9) a vyhláškou č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresne súdy, krajské súdy, Špeciálny súd a vojenské súdy (§ 58 ods. 4, § 61 ods. 3). Tvrdil, že návrh na vrátenie súdnych poplatkov bol samostatným návrhom, podaným „po právoplatnosti rozhodnutí v súdnom konaní v predmetnej veci začatej na Okresnom súde Nové mesto nad Váhom (sp. zn. 4 C 43/2009), t.j. potom ako sa predmetná vec stala vecou „res iudicata“ a potom ako bol prvostupňový súd, resp. samosudca prvostupňového súdu nečinný vo veci vrátenia súdnych poplatkov, keďže súd nekonal bez návrhu.“ Preto o ňom nemala rozhodovať tá istá sudkyňa, ktorá v právoplatnej skončenej veci sp. zn. 4 C 43/2009 rozhodla rozsudkom z 21. júla 2009, ale mal byť pridelený (inému) zákonnému sudcovi náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky. Nedodržaním tohto postupu došlo k porušeniu práva žalobcu na zákonného sudcu, čo odvolací súd nechal bez povšimnutia. Súd opomenuli svoju zákonnú povinnosť prejednať návrh verejne na pojednávaní, čo odvolací súd odôvodnil len tým, že išlo o procesné rozhodnutie. Tiež došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, nakoľko rozsudok z 21. júla 2009 nemožno považovať len za čiastočný, keďže ním bol zamietnutý „primárny a prejudiciálny právny návrh, resp. právny nárok na určenie neplatnosti namietanej kúpnej zmluvy,“ čím zanikol dôvod na rozhodovanie aj o ďalších čiastkových návrhoch v žalobe a celá vec sa stala rozsúdenou. Rozhodnutia súdov majú i formálne nedostatky, nakoľko neboli vlastnoručne podpísané sudkyňou, resp. predsedníčkou senátu, a jednotlivé listy neboli pevne spojené preložením ľavého horného rohu listov, zopnutím a odtlačením príslušnej úradnej pečiatky tak, ako je to v praxi pri verejných listinách zaužívané, napr. u notárov. Z uvedených dôvodov žiadal, aby dovolací súd po verejnom prejednaní veci zmenil uznesenie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutých častiach v prospech žalobcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý má právnické vzdelanie (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal

najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Keďže dovoláním boli napadnuté dva výroky uznesenia odvolacieho súdu (I/ a II/), dovolací súd skúmal prípustnosť dovolania vo vzťahu ku každému z nich.

1. Skutočnosť, že určité rozhodnutie vydal krajský súd, ešte neznamená, že tento súd rozhodoval ako súd odvolací. V občianskom súdnom konaní totiž krajský súd môže rozhodovať nielen ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), ale aj ako súd prvého stupňa (napr. § 9 ods. 2 O.s.p.) a tiež ako súd nadriadený (§ 16 ods. 1 O.s.p.).

Rozhodnutie krajského súdu o tom, že sudca okresného súdu je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, je rozhodnutím vydaným mimo inštančného postupu, kedy krajský súd nerozhoduje ako súd odvolací, ale ako súd nadriadený; proti rozhodnutiu krajského súdu nie sú v tomto prípade Občianskym súdnym poriadkom pripustené opravné prostriedky; preto ani neexistuje funkčne príslušný súd, ktorý by mohol o takomto opravnom prostriedku rozhodnúť.

Chýbajúca funkčná príslušnosť ktoréhokoľvek súdu na prejednanie určitej veci, ktorá inak do právomoci súdu patrí, predstavuje neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Z uvedených dôvodov muselo byť konanie o dovolaní žalobcu proti výroku uznesenia odvolacieho súdu, ktorým sa rozhodlo o námietke zaujatosti zákonnej sudkyne, zastavené (§ 104 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243c O.s.p.).

2. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak odvolací súd a/ zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní)

cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. V danom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje žiaden zo znakov uznesenia podľa § 239 ods. 2 O.s.p. Dovolanie preto podľa citovaných ustanovení prípustné nie je.

Vzhľadom na obsah dovolania i zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) prihliadnuť na existenciu procesných väd konania, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť rozhodnutia, skúmal dovolací súd prípustnosť dovolania aj podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia nezakladajú. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takej vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z vymenovaných väd.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až c/ a e/ O.s.p. neboli v dovolaní nenamietané a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Podľa obsahu dovolacích námietok je konanie postihnuté vadami v zmysle § 237 písm. d/, f/ a g/ O.s.p.

Existencia vady podľa § 237 písm. d/ O.s.p. zakladá zmätočnosť rozhodnutia na prekážke právoplatne rozsúdenej veci (res iudicata). Uvedená prekážka, vyslovená v ustanovení § 159 ods. 3 O.s.p., vylučuje možnosť znovu prejednať vec, ktorá už bola súdom právoplatne rozhodnutá. Predpokladá totožnosť osôb, ktoré boli účastníkmi predchádzajúceho konania, ako aj totožnosť predmetu konania. O tých istých účastníkov ide aj vtedy, ak v konaní vystupujú nositelia práv z rovnakého právneho vzťahu v opačnom procesnom postavení. Totožnosť predmetu konania je daná vtedy, keď ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, na základe ktorých bol uplatnený (t.j. ak je založený na rovnakých skutkových okolnostiach a rovnakom právnom dôvode).

V prejednávanej veci uvedená námietka neobstojí. Predmetom žaloby zo 16. marca 2009 bolo celkom 11 samostatných petitov; o 8 z nich bolo právoplatne rozhodnuté čiastočným rozsudkom súdu prvého stupňa z 21. júla 2009 č.k. 4 C 43/2009-180, a ostatné 3 sú naďalej predmetom tohto konania, pričom ide o konanie podľa Občianskeho súdneho poriadku (tzv. konanie vo veci samej). Predmetom návrhu žalobcu zo 4. septembra 2012 (doplneného 16. októbra 2012) je vrátenie súdnych poplatkov, ktoré žalobca za konanie vo veci samej (resp. za jednotlivé petitivy) zaplatil, a to podľa § 11 a § 12 zákona č. 71/1992 Zb. Súdne konanie vo veci samej treba odlišovať od činnosti súdu vo veciach poplatkov. Pri posudzovaní práv a povinností účastníkov konania vo veciach poplatkov totiž súd rozhoduje podľa osobitného zákona (zákona č. 71/1992 Zb.) a Občiansky súdny poriadok použije „len“ primerane (§ 14 zákona č. 71/1992 Zb.). Je teda zrejmé, že pre uplatnenie námietky rozsúdenej veci (prípadne i námietky začatej veci, keďže konanie vo veci samej nie je právoplatne skončené v celom rozsahu) nie je splnená podmienka totožnosti predmetu konania. Je však tiež nesporné (a logické), že konanie vo veci samej, t.j. o žalobe a konanie o návrhu na vrátenie súdnych poplatkov spolu priamo súvisia, čo je dôvodom pre to, aby sa neviedli oddelene. Vada konania podľa § 237 písm. d/ O.s.p. je preto namietaná nedôvodne.

O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., spočívajúcu v odňatí možnosti konať pred súdom, ide vtedy, ak súd v priebehu konania neumožnil účastníkovi vykonať práva priznané mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Uvedená vada konania je dôsledkom porušenia práva účastníka súdneho konania na spravodlivý súdny proces.

Obsahom práva na spravodlivý súdny proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému bez akejkoľvek diskriminácie reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav, a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces ale nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04).

Dovolateľ vyvodil existenciu vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p. z tej skutočnosti, že súdy neprejednali jeho návrh verejne na pojednávaní. V tejto súvislosti dovolací súd s poukazom na charakter konania o súdnych poplatkoch (pozri vyššie) zdôrazňuje, že ide o konanie, v ktorom sa pojednávanie nenariaďuje (porovnaj § 115 ods. 1 O.s.p., § 214 ods. 1 O.s.p.), preto ani na rozhodnutia súdov v tomto konaní (majúcich zásadne formu uznesenia), nie je dôvod „primerane“ aplikovať povinnosť ich verejného vyhlásenia (§ 167 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 1 O.s.p., resp. s čl. 142 ods. 3 ústavy).

So zreteľom na námietku dovolateľa o porušení jeho práva na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 ústavy) sa dovolací súd zaoberal aj otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p. Dovolateľ túto vadu spája s vadou podľa § 237 písm. d/ O.s.p., tvrdiac, že návrh na vrátenie súdnych poplatkov bol samostatným návrhom na začatie konania, preto mal byť pridelený novému zákonnému sudcovi a prejednaný v inom konaní. V tejto súvislosti dovolací súd konštatuje, že vzhľadom na neexistenciu vady podľa § 237 písm. d/ O.s.p. a na charakter konania o súdnych poplatkoch nemožno postup, kedy o návrhu na vrátenie súdnych poplatkov rozhodovala tá istá sudkyňa ako v súvisiacom konaní vo veci samej, považovať za nezákonný.

Pokiaľ ide o dovolateľom namietané formálne nedostatky rozhodnutí súdov nižších stupňov, dovolací súd sa stotožňuje s názorom odvolacieho súdu, ktorý sa k rovnakej námietke žalobcu už vyjadril vo svojom rozhodnutí.

Dovolanie je odôvodnené i nesprávnosťou právnych záverov zaujatých súdmi nižších stupňov, teda nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorý by v prípade opodstatnenosti mal za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia; samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vadách konania podľa § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Posúdenie, či súdy (ne)použili správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretovali alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodili (ne)správne právne závery, by tak prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné. O taký prípad v prejednávanej veci nejde.

Keďže v prejednávanej veci nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol.

V dovolacom konaní úspešným žalovaným vzniklo právo na náhradu trov konania voči žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd však žalovaným náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo nepodali návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 3. júla 2014

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková